

Sammanställning av mark- och miljödomstolens återstående frågor vid fortsatt huvudförhandling den 23 oktober 2017 i mål nr M 1333-11 och M 4716-13

Ordning	Återstående frågor
10	<p><i>Fråga till SSM (domstolens frågor den 13 september)</i></p> <p>5. Kan SSM redogöra för sitt arbetssätt för att komma fram till om kraven har uppfyllts avseende långsiktig påverkan på skydd av miljö, dvs. påverkan på biologisk mångfald och ekosystem?</p>
1	<p><i>Frågor till SKB (domstolens frågor den 14 september)</i></p> <p>1. Hur ser SKB på de parallella prövningarna enligt miljöbalken och kärntekniklagen och de tillstånd som kan bli följden av dessa? 2. Behövs det funktionsvillkor för SKB:s referensutförande i ett tillåtighetsbeslut enligt miljöbalken?</p>
7	<p>3. På vilket sätt inkluderar SKB:s riskscenarier respektive modeller kumulativ långsiktig risk för spridning av radioaktiva ämnen från samtliga befintliga verksamheter i Forsmarksområdet?</p>
4	<p>4. Domstolen önskar ett förtydligande avseende Herbert Henkels presentation den 7 och 11 september, aktbilaga 652, s. 7, bild 14, rörande den valda lokaliseringen bl.a. med hänsyn till den postglaciala deformationen som kan innehålla en förstärkande tvärförkastning.</p>
1	<p><i>Frågor till parterna (domstolens frågor den 2 oktober)</i></p> <p>1. Vilket eller vilka beviskrav bör gälla enligt 2 kap. 1 § miljöbalken för det ansökta slutförvaret av använt kärnbränsle och kärnavfall när det gäller strålsäkerhet efter förslutning? 2. Med avseende på fråga 1. hur bör beviskrav enligt 2 kap. 1 § miljöbalken förhålla sig till kärntekniklagstiftningen, bl.a. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter SSMFS 2008:21 och SSMFS 2008:37 med tillhörande allmänna råd?</p>
2	<p>3. I ett avgörande av Miljööverdomstolen, MÖD 2006:70, prövades om det vid tillståndsprövningen enligt miljöbalken av Ringhals kärnkraftverk var lämpligt eller behövligt att föreskriva villkor om kärnsäkerhet och strålskydd med hänsyn till det ansvar som dåvarande Kärnkraftsinspektionen och Strålskyddsinstitutet hade inom dessa områden.</p> <p>a) Är det mot bakgrund av detta rättsfall lämpligt eller behövligt att för ett eventuellt tillstånd till den ansökta verksamheten besluta om provotid i fråga om strålsäkerhet? b) Om så är fallet, vad bör omfattas av provotid? Inom vilken eller vilka tider bör resultat av provotid redovisas?</p> <p>SKB och SSM ombeds svara på frågorna 1-3 och övriga parter ges tillfälle att svara på frågorna.</p>

5	<p><i>Frågor till SKB (domstolens frågor den 2 oktober)</i></p> <p>4. I SKB:s presentation den 6 september, punkt 21 i förhandlingsordningen, har SKB redovisat ett hypotetiskt scenario där det antas att det är hål i kopparhöljet på alla kapslar redan vid deponeringen. Har SKB i detta scenario räknat med att bufferten av bentonit är intakt? Har det någon betydelse för konsekvenserna om bufferten är kvar eller inte? 5. Frågor som ansluter till vad Peter Szakálos m.fl. anfört den 14 september:</p> <p>a) Går det att beräkna hur många kapslar som kan ha hål i kopparhöljet utan att riskkriteriet i 5 § SSM:s föreskrift 2008:37 kommer att överträdas? Går det att göra sådana beräkningar med tidsperspektiven 1 000 år respektive 100 000 år samt med antaganden om att bufferten med bentonit är intakt i alla hål respektive att bufferten inte är intakt i alla hål? Har SI<B gjort sådana beräkningar och vad visar de i så fall?</p> <p>b) Går det att beräkna dos/risk om det skulle vara så som Peter Szakálos m.fl. anfört, att "majoriteten av kopparkapslarna kommer att kollapsa redan inom 1 000 år"? Med "majoritet" kan här förstås cirka hälften av kapslarna. Går det att göra sådana beräkningar med antaganden om att bufferten med bentonit är intakt i alla hål respektive att bufferten inte är intakt i alla hål? Har SKB gjort sådana beräkningar och vad visar de i så fall?</p> <p>c) I en presentation den 14 september har Peter Szakálos m.fl. tagit upp samverkans effekter avseende ett antal aspekter på kopparkorrosion, se bl.a. bild 1 och 24 i aktbilaga 690. Kan SKB närmare bemöta vad Peter Szakálos m.fl. anfört om att det finns osäkerheter kring samverkans effekter och att dessa effekter i de flesta fall är utforskade?</p>
8	<p>6. Är det tekniskt möjligt att kontrollera utsläpp av radioaktiva ämnen efter förslutning?</p>
11	<p><i>Frågor till SSM (domstolens frågor den 2 oktober)</i></p> <p>7. Kan SSM redovisa en sammanställning av alla kvarstående osäkerheter avseende slutförvaret som SKB, enligt SSM:s nuvarande bedömning, behöver lämna underlag om vid en fortsatt stegvis prövning enligt kärntekniklagsriftningen? Frågan avser inte osäkerheter som är försumbara.</p> <p>8. Kan SSM närmare redogöra för skälen för att SSM bedömer att den ansökta verksamheten kan tillåtas enligt miljöbalken trots de kvarstående osäkerheterna?</p>

3	<p><i>Frågor till SKB (domstolens frågor den 13 oktober)</i></p> <p>1. a) Innebär de arbeten avseende bl.a. tekniska installationer för grundvattenbortledning som planeras under driftskedet, att arbeten utförs i den mening som avses i 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken? b) Hur ska arbetstid bestämmas med hänsyn till när arbeten för vattenverksamhet planeras vara utförda i Kärnbränsleförvaret? c) Inom vilken rid bör anspråk avseende oförutsedda skador framställas med hänsyn till hur arbetstid bör bestämmas?</p>
9	<p>2. Omfattar ett beslut om tillåtlighet enligt ansökan deponering även enligt KBS-3H med hänsyn till den redovisade referensutformningen?</p>
3	<p>3. SKB har den 13 september 2017 svarat på domstolens fråga 2 enligt följande. "När det gäller frågan om rättskraften av det tillstånd som SKB ansöker om menar SKB att med den förutsättningen att man inte i tillståndet prövar frågor om reglering efter förslutning så kommer inte heller den frågan omfattas av tillståndets rättskraft. Det får i sin tur konsekvenser genom att rättskraft inte är något hinder mot att en behörig tillsynsmyndighet i framtiden kan hantera frågan inom ramen för miljöbalkens tillsynsbestämmelser". Kan SKB utveckla hur detta svar förhåller sig till att ansökan avser ett tillstånd som inte är begränsat i tid och att yrkandena omfattar slutförvaring?</p>
8	<p>4. Hur sker ett återtag i kärnbränsleförvaret i driftskedet? Hur omhändertas kapseln efter ett återtag? Hur sker transporten till Clink? Hur hanteras den skadade kapseln i Clink? 5. Vilken betydelse har återfyllnaden efter deponeringstunnlarna och den slutliga förslutningen för den långsiktiga säkerheten? Omfattar tillåtlighetsprövningen detta skede?</p>
7	<p><i>Fråga till SKB mjl. (domstolens frågor den 13 oktober)</i></p> <p>6. Har frågan om långsiktig strålsäkerhet någon bäring på prövningen avseende påverkan på riksintresset naturvård, Natura 2000-områdena och artskydd? Domstolen ser gärna att även Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Uppsala län svarar på frågan. Övriga parter ges tillfälle att svara på frågan.</p>
6	<p><i>Frågor till SSM (domstolens frågor den 19 oktober)</i></p> <p>1. Anser SSM att SKB har utrett risker avseende kopparkorrosion, väteförsprödning och krypning utifrån ett kritiskt vetenskapligt arbetssätt, även i ett internationellt perspektiv? 2. Har SSM, utöver de referenser SKB har redovisat, undersökt om det finns annat vetenskapligt underlag om kopparkorrosion, väteförsprödning och krypning, även i ett internationellt perspektiv? 3. Bedömer SSM att det redovisade vetenskapliga underlaget om kopparkorrosion, väteförsprödning och krypning är aktuellt?</p>